

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pe pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnih prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni listi, če vračajo,
nefrankovanih pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izvenmi
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 231.

V Ljubljani, v torek 8. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Na delo!

Kako?! Saj smo ravnokar izdelali! Komaj so te — nebodijih treba — volitve v kraju, pa nas že zopet pozivate k delu!

Tako je! — Res ste za časa volitev naši somišljeniki večinoma vrlo dobro delali. Bodi vam hvala za to! Večinoma, pravimo. Kajti če bi bili vsi naši, povsod, pa za časa delali tako, kakor so delali mnogi ali kakor so delali liberalci — to moramo priznati, da so nas liberalci še vedno daleč nadkrilili — bi bil polom liberalizma še hujši.

No, rekli smo že, da si tudi neuspeh lahko k pridu obrnemo. Če nam gre vse preveč zlahka izpod rok, se le preradi udamo brez-krbnosti in brezdelnosti. To je že naša narava. Ako pa vidimo, da še ni vse doseženo, kar bi bilo lahko, nas to priganja k nadaljnjemu vstrajnemu delu.

K delu nas pa tudi priganjajo — naši nasprotniki. Dasi so se vsi njih upi izjalovili, dasi z vsem svojim velikim trudom ne le niso nič napredovali, ampak še nazadovali, vendar — ne mislijo mirovati. Delajo si novo upanje in napravljajo nove načrte, kako bi si našo lepo deželo osvojili.

Pod zaglavjem »Poglavitna naloga« piše »Narod«: Vzlic temu, da nam volitev ni prinesla pričakovanih uspehov, kakor jih tudi klerikalcem ni, ne smemo niti za trenotek pozabiti, da je pridobitev kmetkega ljudstva za tiste narodne in politične ideje, kijih zastopa naša stranka, najvažnejša skrb, da, to mora biti poglavitna naša naloga. Še le, kadar bode pridobljena vsaj velika večina kmetkega ljudstva za naša načela, kakor so že mesta pridobljena, šele tedaj bomo lahko rekli, da je našemu narodu dana tista podlaga itd. ... To se pravi »po kranjeko«: Kdor ima kmetško ljudstvo, — ima narod! Mi imamo kmetško ljudstvo, mi imamo narod, ali bolje: misimo

narod. To izpričevalo nam dajejo liberalci sami. Liberalci imajo »Slov. narod« samo na papirju, mi ga imamo v dejanju in v resnici.

Če pa liberalci — kakor sami pravijo — smatrajo za svojo poglavitno nalogo, za »cilj in konec« svojemu politikovanju to, da pridobe »veliko večino kmetkega ljudstva«, potem jim rečemo, da lahko gredo kar spat politično spanje. Škoda črnila, škoda papirja, škoda vsega truda za namen, katerega ne bodo — to jim garantiramo — nikoli dosegli.

Toda kljub temu, da jim ne sveti noben žarek upanja, da bi se kedaj njih želje izpolnile, njih naporu izplačali, se liberalci vendar pripravljajo k nadaljnjemu delu ter mislijo in ugibajo, kako bi se to izvedlo.

Rešitve pričakujejo od ljudske izobrazbe, češ ko bodo ljudje znali čitati, bodo samosvoji, hočejo reči: liberalni. Bajje, da je bilo na Češkem tako. No, ni nas strah pred izobrazbo. Primera s Češkim ne velja. Tam so zamudili katoličani ljudstvo vzgojiti, pri nas pa tega nismo in še manj bomo v bodočnosti. Mi imamo mnogo tisočev volivcev, izšlih iz moderne šole; pa moderna šola nam jih ni mogla poliberaliti. Zato smo že zadnjič priporočili liberalnim učiteljem, naj le hite učiti našo dec, da se bodo vsaj v šestih letih vsi čitati naučili; ne strašimo se čitanja večjih mož.

Velikih blagrov za svojo stranko pričakujejo liberalci dalje od tega, če — risum teneatis, amici! — odpravijo bero. O tem ne bomo izgubljali besed.

Dalje upajo liberalci v takozvani »kanzel paragrafa«, s katerim hočejo duhovnikom jezike zavezati. — Ob drugi priliki bomo govorili o tem, če bo to naši narodnosti ob mejah v prid ali v škodo. Mi pa se za našo stvar ne bojimo prav nič, če državni zbor tudi kaj takega speče. Duhovniki si bodo vedeli ohraniti dotiko z ljudstvom; saj vedo, da jim je veliki Leon zaklical: Ven iz zakristije! — Na Ogerskem

so tudi skovali zloglasni ta paragraf, ljudska stranka pa je vzlic temu pri vsem barbarizmu, s katerim se na Ogerskem volitve vrše, vendar — napredovala!

Liberalna politična društva, menijo dalje, da jim bodo prinesla boljših časov. Saj jo imate v Postojni; pa naj bi vas bilo rešilo! Tudi s tem ne boste opravili nič. Naše ljudstvo je sedaj politično tako vzbujeno, da čim bolj je boste dražili, na tem hujši odpor boste naleteli.

Edino vaše upanje, liberalci, da kaj opravite med našim kmetkim ljudstvom, je to, če se mi — zanikrnosti udamo. Vaši najboljši zavezniki so tisti naši »nekaterniki«, ki se za nič ne brigajo ali nam pa še kaj pokvaré. Če bomo pa mi na straži stali in delali, ne pridete našemu ljudstvu nikdar blizu. Kjer duhovnik nekaj let goreče in modro dela, liberalizem nima obstanka. Pred enim letom bi bili mislili, da vam je mogoče kaj opraviti, danes pa vemo, pri čem da ste!

Zatorej somišljeniki — na delo! Delavnost liberalcev nam bodi v zgled in vspodbudo! Če se oni toliko ženejo za prazen nič, pa se mi ne bomo pognali, ko vidimo, da se naše delo lepo izplačuje?! Čem hujše bodo liberalci proti nam divjali — pisava njihovih listov po volitvi kaže, da se pri prestani skušnji niso prav ničesar naučili — tem agilnejši moramo mi biti! Nasprotovanje njihovo nas priganja k edinosti, pridnosti, podjetnosti, požrtvovalnosti! Tako nam bo njihovo nasprotovanje le v — korist.

Ne mislimo, da je nevarnost liberalizma z zadnjimi volitvami odvrnjena, da bi mogli mirno počivati. Ravno sedaj, ko je železo gorko, je čas, da delamo naprej, kar in kjer še kaj manjka. Ljudstvo treba še boljše organizirati in treba ga izobraževati, vzgajati. V gospodarskem oziru mu moramo z vsemi močmi na roke iti; prav posebno pa moramo tudi skrbeti, da ga moralno dvignemo.

Cese zanemarimo, nam so vražnik, ki bo na vso moč na našo posest prežal, lahko izpodnese našo pozicijo. Če pa se bomo zavedali svoje naloge, potem bomo le še napredovali in liberalizmu v naši deželi bo za vekomaj odklenkalo.

Zato, prijatelji, na delo! Na delo veselo za dušni in gnetni prospek dobrega našega naroda!

Cosas de España.

Iz Španije se poroča zopet o resnem konfliktu med liberalno Sagastovo vlado in med sveto stolico. Španski poslanik Pidal je odpoklican iz Rima, in papežev nuncij msgr. Rinaldini noče ostati v Madridu. Stvar se je razvila tako:

Pred nekaj meseci so bili vsi časopisi polni poročil o velikih »antiklerikalnih« demonstracijah v Španiji. Ravno takrat, ko so framasoni naredili v Franciji veliko akcijo, da iztirajo samostane iz republike, so hoteli hkrati tudi poskrbeti, da bi kongregacije nikjer drugje ne dobile zavetišča. V vseh evropskih državah so delali izgrede in hujskali; da bi dosegli svoj namen, se niso strašili ne obrekovanja, ne javnega nasilstva. Zlasti Španija je bila pozorišče velikih škandalov, in v Portugalu so hotele najete tolpe vse razbiti.

Portugalska vlada se je temu pritisku takoj udala in najostreje nastopila proti verskim družbam. Ta krivična odredba je našla takoj tudi zasluženi odmev: škofje so kroni odgovorili moško in odločno.

V Španiji pa je zviti Sagasta storil drugače. Ko je bila vihra najhujša, ni hotel ukreniti ničesar, da ne bi imela njegova odredba značaja, da je izsiljena po pouličnih izgrelih. A zdaj je udaril, prav po liberalno.

Papežev nuncij msgr. Rinaldini je počakal, dokler se mu ni zdelo, da je nevarnost pri kraju. Zdaj je sklenil, da za mesec

LISTEK.

Krvna osveta.

(Prosto prevel G. M.)

(Dalje.)

Proč mora od tod, tje na veliko vodô kakor sloboden pomorščak, proč tje v svet, kjer je spoznal boljše ljudi. Proč ga žene od domače zemlje, da pozabi spolnjevalje dolžnosti svojega poklica svoje srčno gorjé, da najde zopet svoj dušni mir. Poiskati si hoče dela in truda, ker to je bolje, kakor skapavati tu doli v na pol divji vasi, kjer gospodari glad leto za letom.

Burno se obrne, da bi odšel, toda storil je le malo korakov. V naglici zadene z ного ob ojstrorobo skalo; spodtakne se, pade in težko telebi z glavo ob kamenje. Opetekaje se pobere, otipa odpadlo čepico ter si prizadeva z njo ustaviti kri, ki mu je lila čez čelo in lica. Cez nekoliko časa hoče zopet naprej, toda sedaj čuti bolečine tudi na strani. Zakolne, usede se in pritlene roke na boleči kraj.

Tako je sedel po noči v samotnem skalovju. Dušnim mukam so se pridružile sedaj še telesne bolečine. Dvojna nejevolja ga poigrabi, škrtaje z zobmi kolne svojo nezgodo. Kar v eni sapi dihti, da bi cel svet raztrgal

na kosce, ob jednom pa trepeče čuteč svojo nezmožnost. Srpo pred se buleč si podpre s pestmi brado, pred njegovo dušo se podijo podobe kakor spake, ki razburjajo zlovoljo v vihar. Polagoma pa občuti mučno trudnost, kako mu lazi po udih, trepalnice mu postanejo težke, nehote zdihovalje omahne vznak.

Solnce se je bilo že precej vzdignilo izza divjih rtov in grebenov krivoških vrhov, ko se je Ivan prebudil. Čul se je okrepla nega, toda bolela ga je glava, pekle so ga oči, obraz mu je umazan in okrvavljen. Začuden se ogleduje, krvave roke in okrvavljeno si obleko.

Polagoma se zavé; vzdigne se in zlecne otrple ude.

Iz daljave mu začuje uho tožno, potre-sajoče petje. Znana mu je bila ta pesem, katero je poprej tolikrat sam prepeval pri vsakdanjem delu.

Kako milo se mu je storilo pri teh domačih glasovih, a tudi užalilo se mu je; zazdela se mu je celo, kakor bi poznal ta glas.

Stopi nad povesino in pogleda doli na ozki obronek.

Na slo skrit za vejami grčave masline zagleda slokega, mladega moža, marljivo privezujočega in pletečega obzidno brajdo. Nekaj korakov od njega je nabirala vitka

ženska borno zelenjad. Sedaj jo je povezala s suhimi koruznimi listi ter poklicala moža. Govorila sta, smejala se in šalila.

Ivan je zrl doli na nju, stisnil trdo svoje ustnice; paleč ogenj mu je žarel v obeh.

Tu se žena glasno zasmeli; mož jo je hotel ujeti, toda izvila se mu je ter naga-jivo preskočila najbližje grede, a on je bil ročno za njo. Sedaj jo je vjel, parkrat se ž njo zavrtel okrog, prijel jo za pas ter jo vriskaje zavišknil.

Ivan obledi kakor zid; vsa kri mu iz-gine iz obličja.

Sedaj gresta vsaksebi, a še zveni gori njih radostni smeh.

Žena pobere povezke, še enkrat ga naga-jivo podraži in lahkono steče doli v vas. Mož gleda nekaj časa za njo, potem se pa zopet loti svojega dela.

Tudi Ivan je sledil s svojimi očmi ženski postavi, dokler ni izginila za kočami. Potem se pozorno ozre na moža, ki se je zopet lotil svojega dela; mračno se mu nagubi obličje in odločno stopa doli k njemu.

Približa se mu na malo korakov. Ta pogleda v okrvavljeni obraz; iznenadenje in groza ga obide. Popusti traje in nehote po-prime ročaj kljukastega noža.

»Milan Smolčev!« zasiče s stisnjenimi ustnicami Ivan.

Ta se zgane, a vedno še gleda molčé in negotovo tujca.

»Bili so časi, tedaj bi me bil vselej pozdravil pri svidenju, tedaj si me imenoval brata, svojega najboljšega prijatelja.«

»Ti — ti bi bil Ivan? Resnično on je! Bodi mi pozdravljen, da si se vendar enkrat vrnil domu!«

»Nočem ti izsiljevati pozdrava. Ohrani za se, česar mi prostovoljno ne daš!«

»Govoriš v zagonetkah; ne umem te.«

Rezek, bridek smeh mu je odgovor.

Zmeden išče Milan besedi. — »Zdela

bi se skoraj, kakor bi mi bil odpovedal svoje prijateljstvo.«

Ivan ne odgovori ničesar, silno pa od-bije ponudeno desnico.

»Bolan si, ranjen — kakošen si pa?«

»Tak, kakor tisti, ki je ogoljufan in okraden!«

»Okraden? Od koga? Od kod je ta kri?«

»Kri? ... Od tebe — po tebi!« za-grči Ivan.

Molče se merita moža, jeden s pridru-šenim srdom, drugi v vedno večjem str-menju.

»Kdo je bila ona ženska, ki je poprej odšla od tebe?« sope Ivan.

»To je bila moja žena!«

»Je li bila Tevta, Zupanovičeva hči?«

dni zapusti Madrid. Predno je šel iz mesta, je imel še s pravosodnim ministrom posvetovanje, in ta mu ni povedal ničesa, kaj misli storiti vlada. V S. Sebastiano je govoril nuncij še z ministrom zunanjih stvari in s kraljico-vladarico. Vse v redu! Ničesa se ni bati! Povsod je bil sprejet z izredno prijaznostjo. Prosil je svetega očeta dopusta, in ta mu ga je dal za en mesec na podlagi pomirljivih poročil. 19. septembra se je nuncij odpeljal. Drugi dan se je proglasil dekret protikato-liškim samostanom!

Takoj se je ta dogodek brzojavno naznanil nunciju v Pariz. Vsakdo si lahko misli, kako je bil iznenaden, ko je videl, da ga je španska vlada prekanila. Takoj je pisal v Madrid, da se več ne vrne, ako ne dobi zadoščenja. Šel je takoj v Rim ter tam svetemu očetu sporočil, kaj se je zgodilo.

Jasno je, da je zdaj španski poslanik v Rimu Pidal tudi slišal lekcijo. Sklep je bil ta, da gre tudi Pidal iz Rima domov.

Vprašanje je, ali bo imel liberalni Sagasta pogum, da izvojskuje »kulturno borbo« z Vatikanom na ta način, kakor jo je začel. Novejša poročila kažejo, da bo prišlo najbrže do revizije konkordata. Zakaj konkordat iz leta 1851 ima ravno glede samostanov tako nejasne določbe, da se dajo razlagati na razne načine. Sagasta je to izkoristil, a kakor se kaže, bo moral — retirirati.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Deželno-zborske volitve na Tirolskem so že razpisane. Vrše se in sicer za kmečko skupino dne 2. decembra, za mesta in trge 4., za trgovinske zbornice 6. in za veleposilstvo 7. decembra. Boj bo vroč v kmečki skupini, posebno pa v mestih, ker bota z vso silo nastopili nemškoliberalna in nova domača ljudska stranka. Upanje pa je, da bota obe krščanski stranki v kmečki skupini na vsi črti, pa tudi po nekodih v mestih odbili napad združenih nasprotnikov krščanskega imena. To se pa seveda zgodi le tedaj, ako bota obe stranki edini, kakor želi sv. oče, in ne bota nastavliali vsaka svojih kandidatov. Bržkone pride do kompromisa na podlagi razmerja povodom zadnjih državno-zborskih volitev. Povsem gotovo pa to le še ni, ker je kršč. socialna stranka imenovala že 6 novih kandidatov v okrajih, ki so jih dosedaj zastopali konservativni poslanci.

Odlukovana deželna odbornika.

Članoma nižjeavstrijskega dež. odbora, dr. Gessmannu in Richterju je naklonil vladar izredno odlikovanje. Podelil jima je namreč red železne krone tretjega reda v priznanje zasluga, ki sta si jih stekla za gospodarsko povzdigo dežele. Dr. Gess-

»Ta je bila!«

»Zanikerna baba!«

Tu pa tudi onemu jeza vskipi, da zakriči: »Varuj svoj jezik, sicer bom moral misliti, da se ti blede?«

»Blede! Da — blede se mi zavoljo tebe — ti pasja duša!« siče Ivan ter plane kakor tiger na onega.

Ta ni bil povsem nepripravljen ter ga sune s krepko pestjo nazaj. Toda Ivan ga zopet popade in ta trenotek se silovito spoprimeta.

Ivan je z močjo besno znorelega potiskal Milana korak za korakom nazaj; ta je držal še nož v desnici ter se branil le z levico železnega objema razdivjanega človeka.

Boj je postajal vedno bolj srdit; šivi pri obleki so se trgali, moža sta sopla in ječala. Vse svoje moči je napel Milan, čutil je, da mu gre za življenje. Vsaka mišica in kita je bila do skrajnosti napeta; kar se Milan izpodtakne nad trto, ki se je vlekla po tleh. Koleno mu klecne, nasprotnik ga strahovito buti in on teleti grmeče na tla.

Ta trenotek poklekne Ivan nanj z vso svojo težo, zgrabi ga kakor z železnimi klesčami za grlo, da mu zapre sapo in zastane kri. Ves obupan dvigne Milan desnico ter sune svoj nož z vso močjo nasprotniku v hrbet.

(Dalje prih.)

mann se je, kakor znano, posebno odlikoval na polju kmečke organizacije in varovalništva, ki je lahko v vrgled celotni narhiji. Vladar je s tem odlikovanjem nepobitno pokazal, da odobruje združeno delovanje imenovanih mož in da delovanje krščanske socialne stranke ni ljudstvu in državi tako »nevarno«, kakor je slikajo liberalci vseh vrst in narodnosti.

Zavod sv. Jeronima.

S provizorno rešitvijo tega spornega vprašanja so zadovoljni vsi treznomisliči krogi, da je upanje opravičeno, da ostane v veljavi papeževo pismo »Slavorum gentem« in ker ostane na svojem mestu rektor Pazman. Prvo mnenje izražajo rimski listi »Osservatore Romano«, Patria in »Voce della Verita«. V istem smislu piše tudi dunajski »Vaterland«, ki pravi, da je oseba novega avstrijskega komisarja porok, da se dovede zavod sv. Jeronima namenu, ki ga mu določuje papeževo pismo. — Da se je zadeva ugodno rešila za Hrvate, je pa najboljši dokaz silna jeza znanih Dalmatincev. Dalmatinski edbor, kakor se nazivljajo Alačević in drugovi, je objavil neki energičen protest proti italijansko-avstrijskemu dogovoru in proti italijanski vladi ki je baje postopala izdajalsko. Alačević je izjavil nekemu uredniku lista »Avanti«, da jih je laška vlada navdušila za napad na zavod sv. Jeronima ter da jim je ona celo označila, kako se imajo vesti pred sodiščem. Alačević je svoj pogovor zaključil z izjavo, da so bili »Dalmatinci« v popolnem soglasju z laško vlado o tem, kar jim je storiti. Sam minister Cocco-Ortu jim je svetoval, naj zavzamejo zavod sv. Jeronima. Ta izjava pač jasno dokazuje, da so nastopali »Dalmatinci« roko v roki z italijansko vlado. Prepričani so torej bili, da zmaga njih krivična stvar. Temvečje je sedaj njih presenečenje.

Srbski parlament

se snide dne 14. t. m. Otvoril ga bo kralj Aleksander s prestolnim govorom, v katerem pa bržkone ne bo omenil znanega dogodka v belgrajskem konaku. Takoj pričetkom zasedanja predloži vlada podrobne načrte v svrhu izvršitve nove ustave, ki je, kakor znano, v veljavi dosedaj samo provizorično. Posebno burnih razprav gotovi krogi ne pričakujejo v prvem zasedanju novega parlamenta, ker razpolaga vlada z ogromno večino, vendar pa ima tudi opozicija v svoji sredi nekaj mož, ki ne bodo molčali ter bodo z ozirom na najnovejšo dogodke provzročali vladi precejšnjo preglavico.

Francosko-turški razpor

tudi sedaj se ni poravnal. Turčija se absolutno brani poravnati zahtevo Francoza Lorrando v znesku 345.000 turških funtov. Ponujala je le svoto 185.000 funtov, obenem pa izdala nekaj novih naredeb, s katerimi se čutijo Francozi iznova užaljene. Vkljub sultanovemu odloku, da se priznavajo francoski obrežni družbi vse prejšnje pravice, ovira vlada družbo, da ne more izvesti gotovih pripraviljavnih del, z zatrdilom, da se dela ne smejo izvesti pred letom, ko poteče pogodba, glasom katere se turški vladi priznava pravica, da sme odkupiti obrežne naprave, ali pa plačati odškodnino 25.000 funtov. — Konečno je guverner v Metelinu prepovedal starišem, da bi pošiljali svoje otroke v francosko solo. — To vse se seveda godi le radi tega, ker francoska vlada ne stori nobenega odločnega koraka v obrambo svojih pravic. Odpozvala je sicer svojega poslanika in pretrgala diplomatsko zvezo, toda to sultanu in njegovim svetovavcem prav malo imponuje. Sedaj je francoski poslaniški svetnik Babst izročil »visoki pforti« energičen odgovor, v katerem se zahteva, da mora izplačati celo svoto, toda če Francozi ne bodo ostreje nastopili in pokazali, da se ne marajo ukloniti sultanovi trmoglavosti, tudi ta energična nota ne bo imela nobenega uspeha, tembolj ker so turške blagajne do cela prazne.

Vojska v Južni Afriki

preseda že celo takim angleškim krogom, ki so dosedaj vneto zagovarjali krivični nastop angleške vlade proti burskemu rodu. Splošna nejevolja vlada nad tem, ker vojska že tako dolgo traja, kajti v enem tednu bo vojna doba že stopila v tretje leto in še vedno nobenega konca. Dejstvo, da so Angleži v

tem času izgubili samo ubitih 824 častnikov in 16 648 mož, to pa samo po oficijelnih poročilih, izredno vznemirja angleški narod. Celo konservativni člani parlamenta so jeli odkrito in javno izražati svojo nejevoljo. Še bolj seveda izraža svoje nezadovoljstvo in ogorčenost razno časopisje in že odločno zahteva, da se strmoglavi sedanje ministerstvo s pomočjo javnih protestov, ki naj jih prično vprizarjati vsa angleška mesta. Na njegovo mesto naj pride koalicijska vlada. List »Star« se ogreva za premirje, pravi pa, da bo, če se to sklene, edino le zasluga zunanjih vladarjev in vlad. Londonska vlada sama noče o tem še ničesar slišati. Nasprotno se govori v vladnih krogih, da bo Anglija vztrajala še eno leto. Kitchener mora dobiti prosto roko, ob enem pa novo vojno moč. Vsak mesec mora dobiti 8000 konj in najmanj tri konjeniške polke. Vse sedanje čete se morajo nadomestiti z novimi. Vlada pa pri tem ne pomisli, kje jih bo dobila in s čim bo mogla pokriti ogromne stroške. V ljudstvu in kmalu tudi v parlamentu bo zadela s takimi načrti ob najodločnejši upor. Z zatrdili, da je prava vojska že končana, Chamberlain ničesar ne opravi. Narod ve, da temu ni tako in številni porazi Kitchenerjeve armade ga v tej veri potrjujejo. — Iz Kapstadta se poroča, da se število vstavev ondi vedno množi. Buri so zopet razkropljeni v manjše oddelke in imajo dovolj konj in živil.

Dopisi.

Iz Bele Krajine, 4. okt. Prav zanimivo bi bilo nekoliko izračunati, koliko n. pr. je stala liberalce letošnja belokranjska volitev. Vse kaže, da so se liberalci kar vrgli na Belo Krajino, češ, ta mora biti naša, in če je lani Pfeifer zmagal, letos mora pasti. Neverjetno je, kaj vse so počenjali belokranjski liberalci, da bi le pripomogli g. Šetini do zmage.

Vsa sredstva so porabili in bili vsi na delu, vsi liberalci po deželi, na čelu jim seveda večinoma učitelji, in vsi meščani, kar jih liberalno diše in kiše. V Črnomlju ubogi kmeti iz okolice niso imeli miru. V vseh krčmah, in teh ni malo v Črnomlju, in v vseh prodajalnicah so jih nagovarjali in rotili za g. Šetino, kako je zmožen in kako bo delal, koliko trt bodo dobili, koliko podpore itd.

In vsi so bili seveda proti duhovnikom in ljudi svarili pred njimi, češ, duhovniki ustanavljajo prodajalnice, gostilnice itd. Toda tudi ta liberalni lim ni nič pomagal, kajti belokranjskim kmetom niso še možgani tako osmojeni, da bi verovali take budalosti. Da bi liberalci še bolj gotovo zmagali, usiljevali so prav pridno »Rodoljuba«, pa tudi to nič ni pomagalo, ljudje so ga metali pridno v peč.

No pa naredimo kratek račun! Vsa Bela Krajina ima menda 31 občin, okroglo recimo 30. G. kandidat, to mu moramo pripoznati, je kaj pridno obiskaval posamezne občine, teško da je katero izpustil, no pa če jo je, je bil pa zato v družih po večkrat. Kolikrat samo na Vinici! Znano pa je, da se je vselej tudi prav pridno pilo, kadar je g. Šetina kam prišel agitirat. Pa ne samo enkrat! Ker je bil silno radodaren, pustil je krčmarjem lepe zneske, da so pili ljudje potem ob nedeljah, ko so imeli krčmarji lepo priliko jih nagovarjati za gosp. Šetino. Gotovo se ni v Beli Krajini v tako kratkem času še nikdar izpilo toliko vina, kakor za časa kandidature belokr. »agrarca.« Vzemimo, da je g. kandidat dal vsaki v občini po 20 gld. za pijačo, to je pa gotovo najmanjši znesek, kar moremo vzeti, znesle to v 30 občinah lepih 600 gld. Toda pomislimo, koliko je moral plačati še le v Črnomlju, kjer so pili skoraj dan na dan na liberalen račun! Znano je, da je plačal 5. septembra pri Laknerju en sam račun za samo pijačo in to le predpoldne 16 gold. 75 kr.

Koliko je pa plačal še le popoldne! Gospod kandidat se je pa seveda pridno vozil po različnih občinah, in to celo v kočijah. To seveda tudi ni bilo zastoj. Vožnje so ga stale tudi okoli 100 gld. Znano je tudi, da je dal Bohtetu, da mu ni zgage delal, 60 gld. No, kaj pa še le mita! Ljudje so pravili o marsikaterih petakih in desetkih, katere so ponujali liberalci za liberalne glasove. O črešnjem županu se

pripoveduje, da so mu ponujali liberalci samo za štiri glasove 80 gld. Lep znesek! A mož poštenjak seveda ni vzel od liberalcev nič. In koliko so morali dobiti še različni agenti in agitatorji za pijačo in pota, tega seveda nihče ne ve. Resnica pa je, da so hodili po vseh občinah in farah. In lepaki! Teh je imel gospod Šetina tri vrste, dvoje slovenskih in en nemški za peščico Kočevarjev, kjer je tudi šulferinska šola. Z nemškimi lepaki je hotel pokazati gosp. Šetina, da hoče biti zvest pristaš liber. nemškutarske zveze. Teh lepakov je imel na ceste, vsaj so jih usiljevali povsod, nabijali na hiše, drevesa in celo na vozove. Kako imenitno je bilo n. pr. gledati voz s častitim imenom Šetinovim! Ako premislimo in preračunamo vse te zneske, gotovo se ne bomo zmotili, ako trdimo, da je stala liberalna belokranjska kandidatura nekaj tisočakov. No, pa vsaj jih imajo liberalci dosti. Na pomoč je pritekel nekdo iz Ljubljane s 500 gld. »Preteto draga,« rekel je nekdo, »je bila belokranjska kandidatura za liberalce.« Pa ko bi bili vsaj zmagali! Toda fuit ruina magna! Pa kako so si bili tudi gotovi zmage vsi Šetincevi! »Zmaga je brez dvoma naša. Smo že na konju.« Tako in enako si jih slišal govoriti vse liberalce. Pripoveduje se tudi, da so imeli v Črnomlju že nabite in pripravljene možnarje, da bodo streljali, ko bodo slavili zmago. Nazadnje so pa doživeli tako grozen poraz, da ne kmalu tacega. Kar so iskali, so našli.

Iz gornje savinjske doline, 5. okt. Kakor smo že poročali, so mozirski liberaluhi pri volitvah z motvilom streljali na naše narodne može — in nič dobili. Še tiste stolice so jim naši izpodmeknili, katere so za trdnj imeli naši liberalčki. Pač ne vidijo dobro vsi!

Jeza je lomila zavoljo te naše zmage v Mozirju celi jungovski štab z Ivanom Groznim, in odreditim Bakom. Zato si mislijo te »kunštné« glavice: V Šmartni in Bočni ne sme biti tako. Saj imamo Zidarnov, in Tinče Zidarn bo paša našim klerikalcem. Zato se zberejo iz Mozirja Grozni Ivan, Čuježev Jože, nadšolmašter pri sv. Frančišku itd., se ve največje glave, kar jih je po celi Zadretji in Savinji, v posvet in agitacijo. Ali pri volitvah drugi dan so pa tako pogoreli liberalci, kakor bi Kumrov Tona s suho praprotjo kuril. Podpihava zoper duhovnike že dalje časa ta »šribar«, ki se je s pomočjo duhovskega denarja študiral — ker materin stric je bil župnik in ali za študije njegove zapustil več sto — ali utegnejo mu kmalu podkuriti peto drugi, ker zanj postajajo tla v Gornjemgradu zmirom bolj vroča. Kaj ne, gosp. Šlander in Bratkovič? Ne zmotil bi se skoro. Le izkušnje pojde delat za »bezirkshirtarja«, ker je tako dolgo obiskoval — gornjegrajsko univerzo! in pred izkušnjo je lahko vsakemu vroče. Kaj poreče na to Kadiš?

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Cesarjev imendan so tudi v Woe-rishofenu, kakor se nam poroča, obhajali zelo slovesno. G. urednik J. Okič je po lepkih povabil samo avstro-ogerske kato-ličane k slovesni službi božji v župnijsko cerkev. Dasi je sezona že ob koncu ter je v slovečem letovišču postalo zopet precej mirno, je bila cerkev vendar polna vernikov.

Liberalna perfidnost. »Narod« je v sobotni številki vedoma podtaknil škofu Doppelbauerju, da hoče vse učitelje napraviti za mežnarje. »Z vso resnostjo je namreč ta ošabni prelat trdil«, piše o škofovem zadnjem govoru, »da se cerkovniška služba popolnoma ujema z dostojanstvom učiteljskega stanu«. Prebrali smo ves govor Doppelbauerjev, ki ga je priobčil dunajski »Vaterland«, in zopet dobili nov dokaz, kako ume liberalna zvižadnost izrabljati nedolžne besede za agitacijsko sredstvo. Škof se je popolnoma opravičeno pritoževal nad tem, da liberalno, brezversko časopisje opisuje cerkovniško službo kot sramotno in poniževalno. Da ni sramotno za vernega kristjana streči pri sv. maši, izpričuje kralj Sobieski, ki je pred bitko pri Dunaju radovoljno opravljal službo — ministranta. Zaradi tega ni izgubil niti svoje osebne časti, niti slavnega imena, ki ga ima v zgodovini. Tako

škof o cerkovnikih. Z ozirom na dejanske razmere pa se je izjavil: Niti jaz, niti moja duhovščina neče, niti ljudstvo neče, da bi učitelji opravljali cerkovniško službo. Tudi ne zahtevam, da bi se novi šolski zakon zato izrekel. Te besede je »Narod« seveda modro zamolčal, a mi smo jih tu pribili, da razkrijemo liberalno spletkarstvo. Prepričani pa smo, da bode za »Narodom« še pricapljaj »Učit. Tovariši« in z mežnarstvom strašil svoje gimpeljne.

Imenovanji. Poštnima vezbenikoma v Trstu sta imenovana doučeni pravnik Julij vitez Steyskal (konceptnim) in manipulatorski dnevničar Josip Gril.

Osebnost. Služba pomožne učiteljice na dvorazrednici v Mozlju je podeljena učit. abiturijentini gđni Ani Pfeifer iz Ljubljane.

Nemški »Parteitag« v Radgoni.

Dodatno k včerajšnji brzojavki o sestanku nemške ljudske stranke v Radgoni poročamo še: Vseh udeležnikov je bilo okoli 400, posebnost Celjanov je bilo mnogo. Nedostajalo seve ni ptujskega peka in župana Ornika. Državni poslanec Derschatta je govoril o političnem položaju ter je priporočal realno politiko. Vzglede v tem bodi Bismarck. Točke državnega proračuna bodo poslanci nemške ljudske stranke proučili ne le s finančnega, ampak tudi s političnega stališča. Carinski tarif in ogerska nagodba se morajo rešiti v državnem zboru, sicer pride zopet § 14., ki pa vzame ves vpliv Nemcem. Poslancem nemške ljudske stranke se je na to izrekla zahvala in obžalovali so se napadi od strani Vsenemcev na nemško ljudsko stranko. Dr. Kamnikar (!) iz Radgone je govoril za ustanovitev političnih organizatoričnih središč. V vsej deželi naj se zasnovejo polit. društva in krepko naj se podpira nemško časopisje. Dr. Zangger iz Celja je obžaloval, da se nekateri ljudje še vedno boje prestopiti k protestantizmu, ta ljubitelj protestantov je zabavljaj katoliškim shodom in je protestiral, da bi se kaka francoska kongregacija naselila v naših deželah. »V to ime vs« nemške občine na stražo. Dr. Tavčarjev znanec dr. Mravlag je govoril o razmerah na Spodnjem Štajerskem, češ, da vlada na škodo Nemcev daje Slovincem koncesije (?!). Najbolj na poti mu je mariborsko učiteljske. Ondi, dejal je dr. Mravlag, slovenski hujskači vzgojujejo učitelstvo. Nemci morajo na Spodnjem Štajerskem ustanoviti svoje učiteljske. Ko je Mravlag opsoval duhovščino in nekatere slovenske voditelje, obrežnil se je ob celjsko slovensko, spodnjo gimnazijo ter zagrozil, da se vprašanje te gimnazije predloži posebnemu shodu nemških zaupnikov. Glede okrajnih zastopstev se mora Stallnerjevi spremembi izposlovati vsekakor zakonsko veljavo. Delitev Štajerske bi bila za Nemce narodna smrt. Deželni poslanec Reiter je zabavljaj konsumnim društvom, ki oškodujejo tudi nemške trgovce v Radgoni. Zahteval je, da se pri uradih nastavlja samo nemške uradnike, nemško šolstvo naj se podpira, posebno nemške dijaške domove, posebno paznost naj se obrača na delovanje slov. konsumnih društev.

Občni zbor nemškega »Schulvereina«. Iz Brna se poroča: V nedeljo se je v Brnu vršil 21. občni zbor nemškega »Schulvereina«. Predsednik Weitlof je hvalil uvedbo potovalnih učiteljev, ki so v okrajih, kjer so nastavljeni, dobri agitatorji za društvo in oživljajo zopet podružnice. L. 1900 je društvo dobilo vsled zapuščin 32.035 K 32 h. Zahvaljeval se je predsednik posebno za mnogobrojne darove iz Nemčije. Doslej je društvo dalo za pomenčevanje nad 8 milijonov kron. Namestnik predsednikov dr. Viktor pl. Kraus je poročal, da se je število društvenih šol v preteklem letu zmanjšalo za tri šole, oziroma 11 razredov. Sedaj ima društvo 15 šol. To zmanjšanje društvenih šol se pa mora razumeti tako, da je društvo breme za one šole preložilo s svojih ram na druge rame. V preteklem poslovnem letu je društvo otvorilo dva nova otroška vrtca na Češkem. Št. 11j na Štajerskem je dobil nemško enorazrednico, ki se pa skoro razširi v dvorazrednico. Zahtevalo se bode, da nemško šolo

v Slatini prevzame dežela. Društvena šola v Pekrah se je razširila v dvorazrednico. V Ormožu se je prodalo poslopje za otroški vrtec, ker je ta dobil prostor v šolskem poslopiju. V 52 slučajih je za razširjenje nemštva dalo društvo šolam subvencije. Tudi Nemce v Opatiji se je podpiralo. V 62 slučajih so bili podpirani otroški vrtci. Tudi šolske potrebščine je društvo razdeljevalo. Na štajerskem se nadaljuje rušenje utrakvističnih šol, in delo za nemške javne in privatne šole vsepa. V Slovenski Bistrici je že dovršeno poslopje za nemško šolo. Društvo je prispevalo k tej zgradbi z 11.000 kronami. Utrakvistično šolo v Ormožu se je posrežilo odstraniti, in otvorila se je čista nemška šola. Govornik je izrazil upanje, da se kaj sličnega skoro zgodi tudi v Soštanju. Da ni pozabil govornik udariti tudi po celjskih šolskih sestrah, se razume samo ob sebi. Govornik je Nemcem v vzgled pravil o požrtvovalnosti Čehov za narodno šolstvo. Blagajnik Schandl je dejal, da se društveni dohodki niso pomnožili, ampak se celo zmanjšali. Dohodkov je bilo v preteklem poslovnem letu 406.415 K, torej za 38.335 K manj nego lansko leto, vendar je društvo izdalo za svoje namene 28.000 več nego lansko leto, torej 372.224 K. Rezervnega zaklada ima društvo 89.000 K! Neki Clair je po poročilu blagajnikovem strastno napadal dunajski krščanskosocialni občinski svet, ki noče imeti odprte mestne blagajne za društvene namene in noče društva podpirati. Po zborovanju so se udeležniki podali v slavnostnem sprevedu po mestu. Spremljali so jih nemški burši, ki so pred spomenikom cesarja Jožefa ropotali s sabljami.

Prebrisani Nemci. Iz Spod. Štajerja nam pišejo: V ptujskem občinskem svetu se je sklenilo, prositi pri deželnem odboru in deželnem šolskem svetu, naj se določi, da se sedanji pouk v slovenščini na deželni ptujski gimnaziji tako preustroji, da bo za nemške in slovenske učence enako obvezen. V spodnjih gimnazijskih razredih se naj poučuje slovenščina v nemškem jeziku, da bodo pouku lahko sledili tudi nemški dijaki. Na nemške dijake se naj pri slovenščini tako blagohotno ozira, kakor pri nemščini na Slovence. — Ptujskemu občinskemu svetu ni toliko na tem, da se fantje naučijo slovenski, ampak da imajo v maturitetnem spričevalu red iz slovenščine, kajti potem kot uradniki lahko dobijo službe tudi na Spodnjem Štajerskem. Če se ne motimo, je državni poslanec za ptujski okraj dvorni svetnik g. dr. M. Ploj.

Shod ptujskih Nemcev. Danes imajo ptujski Nemci zborovanje, na katerem se bodo pogovarjali o sklepih radgonskega shoda.

Iz goriških učiteljskih krogov. Okrajna učiteljska konferenca za goriški okraj se je vršila 2. t. m. v telovadnici goriškega ženskega učiteljskega. Te konference se je vdeležil tudi deželni šolski nadzornik vit. Klodič ter se na njej posvetoval od učiteljev, ker je bila ta konferenca zadnja, katere se je on udeležil. Pri tej priliki je priporočal vit. Klodič slog o med učitelji in duhovniki, ker je ta sloga prvi pogoj prave in uspešne vzgoje naše mladine na verskonravni podlagi.

Poročil se je na Jesenicah ob Savi nadporočnik gospod Zwirn z gđ. Herm. Namorševo.

Nove orgle v župni cerkvi v Sori pri Medvodah blagoslovil je pretečeno nedeljo ob asistenci štirih gg. duhovnikov preč. g. prelat dr. Janez Kulavic. Lep in slavnosti primeren govor je imel vlč. g. sem. profesor dr. Iv. Janežič. Pred nekaj leti postavili so si farani novo krasno cerkev, a bila je do sedaj brez orgel. Zato so si omislili letos tudi nove orgle, da bodo poveljevale službo božjo. Orgle je izgotovila kaj lično tvrdka brata Zupan v Kamni Gorici.

Skušnje za usposobljenje učiteljev in učiteljic za ljudske in meščanske šole se bodo začele pri c. kr. izpraševalnem poverenstvu v Gorici dne 4. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj. Prošnje morajo se doposlati imenovanemu poverenstvu najkasneje do 20. t. m.

Poročil se je v Kanalu na Goriškem gosp. Julij Mikota, uradnik »Delavskega

podpornega društva« v Trstu, z gđ. Marijo Vuga.

Mestni svet tržaški je imel v soboto popoldne zopet sejo, katere so se udeležili vsi slovenski mestni svetovalci. Razpravljalo se je o predlogu delegacije, da se stavi mestni plinarni na razpolago kredit okoli 600.000 K. Svetovalec Dolenc je v imenu slovenskih svetovalcev izjavil, poziva se na izjavo istih, ki so jo podali v seji dne 22. jan. t. l., da ne bodo glasovali za ta predlog, dokler komisija, ki jo je zahtevala uprava mestne plinarne sama, ne prouči delovanja plinarne ter ne poroča o uspehu. Ta komisija je bila izvoljena že 14. febr. 1900, a še do danes ni dovršila svojega dela. Svetnik Cínadori je obljubil, da komisija dovrši svoje delo v treh mesecih, a svet. Dolenc mu je odgovoril, da ni to prvokrat, da se obljublja predložitev poročila o uspehih preiskave glede zloglasnega »zgubljanja« plina. Na to je ravnatelj mestne plinarne kakor besen skočil po koncu ter zaklical Dolencu, naj pazi, da ne bode predbacival stvari, za katere bi se ga lahko poklicalo na odgovor. — Stvar je namreč taka, da je mestna plinarna vedno izkazovala velikansko izgubo plina vsled izpuhtevanja in raznih slučajnosti ter na ta način pokrivala primanjkljaje v blagajni, dočim se je v resnici porabljal dotični denar v politično agitacijo in v podpiranje sumljivih elementov iz sosednje kraljevine. — Galerija je bila ves čas mirna; tudi laški kulturonoši so se vedli dostojno. Zdi se, da se sramujejo nasilstva v zadnji seji, ali pa se bojijo kakšnega presenečenja. Dr. Rybář prihajajo z vseh strani čestitke; celo Italijani mu pismeno izražajo svoje občudovanje. Okoličani so sila razburjeni; vedno glasneje se zahteva velik shod, na katerem se bo ožigosalo brutalno nasilstvo in postopanje merodajnih činiteljev, ki take stvari trpijo. Slovanski in Slovanom pravični listi obsojajo divjaštvo laških iredentarijev. Ali bi ne bilo primerno, da bi se o predmetu govorilo tudi v sredini slovenskih dežel? Afera Rybář ni samo lokalnega, tržaškega pomena; to je zadeva, ki bi morala zanimati vse javne korporacije, koderkoli živijo Slovenci. Atentat na parlamentarizem, ki so ga izvršili tržaški židi, je tako gorostasen, da potrebuje jasnega in glasnega odgovora!

Ustreljenega so našli dne 3. t. m. popoldne 20letnega hlapca Jan. Skarjo iz Ravnika pri St. Rupertu kakih 300 korakov od hiše njegovega gospodarja Ant. Zupančiča v Dolenji vasi pri Novemestu. S staro puško svojega gospodarja je brez njegove vednosti šel na »lov« v gozd in si na dosedaj neznan način prestrelil prsa.

Samomorilec v Zadlogu. Naprošeni smo naznaniti, da samomorilec Filip Rudolf, ki se je ustrelil nedavno, ni sin g. Franca Rudolfa, trgovca in posestnika v Črnem vrhu; s to rodbino ni niti v sorodu, ampak je gostačev sin iz Zadloga. Gosp. Filip Rudolf v Črnem vrhu je živ in zdrav in mu ne pride na misel, da bi že nehal živeti.

Društvo c. kr. davčnih uradnikov se je ustanovilo na Kranjskem. Ustanovni shod je bil predvčerajšnjim v Ljubljani. Udeležilo se je shoda 69 gospodov. Sedež društva je sedaj v Litiji.

Velika požara. Iz Celovca, dne 7. okt. V soboto in nedeljo smo imeli v bližnji celovski okolici dva zelo velika požara. V soboto je začelo goreti v Ladinjah, občina Št. Peter pod Celovcem. Nastal je ogenj ob tri četrt na 2. uro v hiši tamšnjega župana. Kmalu se je vsled vetra raztegnil tudi na bližnja sosedova poslopja. Zgorelo je 7 poslopij. Gasile so požarne brambe iz Celovca, Št. Petra, Žrelca in Sela. Dela pri gašenju so se poprijeli tudi obilno došli dijaki in vojak. — V nedeljo ob 3. uri popoldne je zopet nastal požar in sicer na obširnem posestvu pl. Edimana na Gorici. kjer je tudi gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe in mlekarne. Nastal je ogenj v nekem postranskem svinjaku, a se je vled vetra razširil kmalu na vsa zelo obsežna gospodarska poslopja in na omenjeno šolo. Grad, ki je precej blizu, so še obvarovali. Bil je v nevarnosti tudi gozd, ki meji na posestvo; po trdem delu se je posrežilo, ga rešiti. Zgorela je seve vsa krma, mnogo orodja, poslom obleka itd.; tudi nekaj svinj

je ostalo v ognju. Požarne brambe so prihitele iz Celovca, Št. Jurja in Št. Petra. Škoda je zelo velika. — Trdi se, da so na obeh krajih zažgali otroci, igrajoči se z žveplenkami.

Mestno pokopališče celovsko. Iz Celovca, dne 7. okt. Na mestnih vogalih nabiti rdeči lepaki vabijo delavce in sploh celovsko prebivalstvo na shod, ki je danes ob 8. uri zvečer pri Grömerju, in na katerega dnevnem redu stoji: Zadeva mestnega pokopališča. — Mesto je namreč zidalo novo pokopališče pod Trdnjo vasio ob Št. Juriju, ki bi se imelo otvoriti že dne 1. t. m. Otvoritev se je zakasnila, ker so se obravnave glede blagoslovljenja med knezoškofom in mestnim zborom zavlekle. Mestni zbor, oziroma peščica nemških radikalcev v njem noče dati potrebnih garancij, da bi se smelo pokopališče po cerkvenih predpisih blagosloviti. Vsled tega, in ker je kn. šk. ordinarijat zaukazal, da se smejo do blagoslovljenja mrliča po duhovniku spremiti samo do vrat pokopališča, je nastalo v tukajšnjih listih že precej prepira. Danes se oglašijo torej tudi soc. dem., da spuste o tej zadevi svojo vlemogočno besedo. Mi bi pa vprašali: čemu se silijo soc. dem. v to vprašanje, ko vendar tolikokrat in tako oblastno proglašajo, da jim je vera zasebna stvar?! — No, vprašanje bo jasno, če rečemo: Vladajoča nemško-nacionalna in liberalna klika se vendar ne drzne, napraviti javen shod zoper blagoslovljenje in tako pošilja p. t. soc. dem. v boj. In iz starega sovraštva do vsega, kar spominja na katoliško cerkev, hodijo ti po kostanj v ogenj — za druge!

Umrli je v Gradcu hišna posestnica gđna Antonija Dekleva v 40. letu svoje dobe. — Na Bizelskem je umrl poštar Karol Knourek.

Trgatev v Brdih. »Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda« s sedežem v Gorici (ulica Barzellini 20), vpisano društvo z omejeno zavezo, nam naznanja, da je letošnja trgatev v Brdih podala dober vspeh. Vreme je bilo eb trgtavi prav lepo in ugodno, da je bilo veselje. Trgatev se je začela s 1. oktobrom, torej v prav gorkih dnevih. Zato je pa »rebula« letos še bolj sladka, kakor po navadi. Naša briska vina imajo letos poleg svojih navadnih prednosti še to, da je grozdje pozno trgano in pri gorkem vremenu. Našega društva namen je, da se vinski kupci opozarjajo še posebno na našo »rebulo«. Opozarjamo pa gospode krčmarje, da so v Gorici in okolici vinski veletržci, kateri kupujejo vina po Vipavskem in celo v Furlaniji, seveda sika vina po nizki ceni, pri nas pa kupujejo nekaj naših sladkih vin; vse to skupaj pomešajo in potem prodajajo kot »briska vina«. S tem se oškodujejo kupovalci, a tudi nam se škoduje na dobrem glasu naših vin. Zato pridite kupci sami v Brda in tu kupite dobro kapljico. »Vinarsko in sadjarsko društvo« Vam je vedno na razpolago, ker ono zastopa cela Brda in posreduje prodajo pravega briskega vina. Obracajte se torej vsi naravnost na to društvo!

Ljubljanske novice. Za ljubljansko meščansko godbo se bode pričelo po Ljubljani pobiranje po novem načinu. Izdali se bodo listki po kroni, katere bodo izdajali godbeni pooblaščenici in bodo v ta namen tudi naprošene razne prodajalnice po Ljubljani, da posredujejo. To je zadnji godbin up do obstanke. — Elektriški voz skočil s tira je včeraj pri cerkvi sv. Petra. Tir elektriške železnice je bil zasut s peskom. — Nerođen tat. Na Ambroževem trgu je včeraj dobil policijski stražnik neko denarnico z 290 kronami. Skoro se je dognalo, da je bila svota ukradena mesarici Mariji Paternoster v gostilni na Poljanski cesti 26. Tat je bil svoj rop skril v grmovje na Ambroževem trgu.

Sneg na planinah. Iz Celovca se poroča, da je koroške planine zapadel sneg do višine 1300 m.

Požigalec v Kropi prijet. Požigalec Petra Ahačič je žandarmerija zasledila predvčeraj dne 6. oktobra, ko je hotel že četrto krat zažgati v Kropi. Preoblačil se je v žensko obleko ter zvečer pozno ali pa zjutraj zgodaj jemal s seboj cunje, slamo in v njej vloženi nekoliko žveplenk, skupaj zvil in zažgano položil ali pod leseno streho, ali pa na kraj, kjer je bilo seno ali slama. Od-

Šel je h kapelici na hribček, tam so ga kot neznanega dvakrat videli, in menda čakal, kedaj se bo posvetilo. Izpovedal je vse sam. Strah je bil res velik in opravičen, posebno ker sta bila že prej dva velika požara, od katerih drugega je tudi on provzročil.

Uvedenje brzojavne službe na o. kr. poštne uradu Banjaloka in Obermösel. Na o. kr. poštne uradu Banjaloka in Obermösel v političnem okraju Kočevje, uvedla se je dne 2. okt. brzojavna služba (omejena dnevna služba.) Od c. kr. poštne in brzojavne ravnateljstva.

Nova hrvatska opera. V Zagrebu je nova opera Ivana pl. Zajca „Primorska“ dosegla velik uspeh.

Zanimivost z ogerskega volišča. Zanimivo je, na kak način je prodrli pri zadnjih volitvah v sedmograškem okraju Akosfalva kmečki kandidat Makky. Izprva je bil ta mož strasten agitator vladnega kandidata Legradya, tiskarja v Budimpešti. Pri raznih agitacijskih potovanjih mu je pa šinila v glavo misel, da bi bil tudi sam lahko poslanec. Na prvem shodu je razvil svoj načrt. Vprašal je volivce, kako se zлага z njih razumom in vestjo, da hočejo voliti kandidata iz Budimpešte, odkoder izhaja vzrok, da plačujejo toliko davka. Ko so volivci jeli debelo gledati in izražati mnenje, da jim davke predpisuje domači davčni urad, novi kandidat ni prišel iz konteksta. Potegnil je iz žepa davčno knjižico, na kateri stoji črno na belem: „Tiskal Karol Legrady v Budimpešti.“ Stem je bil „pobit“ vsak dvom in kmetje so raje volili domačina, kakor pa budimpeštanskega tiskarja davčnih knjižic.

Grofica Lonyay in njen oče, belgijski kralj sta, kakor znano, razprta. Kraljica holandska Viljemina si je te dni mnogo prizadevala, da bi očeta in hčer zopet spravila, a zaman. Kralj Leopold je izrekel željo, da mu je najljubše, ako grofica Lonyay za sedaj ostane proč od Belgije.

Nemška rovanja. Češki listi poročajo o novem tajnem ukazu železniškega ministerstva. Odslej se bodo imena postaj, ki leže v nemških krajih na Češkem, izklicavala samo nemško, dočim se bodo imena postaj po čeških krajih izklicavala, kakor doslej, češko in nemško. Tako Nemci spretno razpenjajo svoje mreže.

Nevaren anarhist prijet. V Rimu so prijeli nevarnega anarhista, ki je doma iz Splita in mu je ime Natal Glavinović. Prišel je iz Avstrije v Rim, da izvrši v Vatikanu atentat. Pripoznal je, da se je dvakrat splazil v Vatikan, a da ni mogel še izvršiti svoje namere. Pri anarhistu so dobili mnogo orožja.

Davek na trgovske potnike Kdor hoče biti na Danskem trgovski potnik, mora za to plačati poseben davek in sicer okoli 70 gld. na leto.

Šeststoletnica kompasa. Letos se praznuje 600letnica kompasa. Iznasel ga je kakor znano, Flavio Gioja v Pazitano pri Amalfi na Laškem.

Ameriške dame in alkohol. Mnogi ameriški možje so zadnji čas s strahom opazili, da se kažejo pri njihovih ženah sledovi pijanosti. In čudom so se čudili možje, ker njih ženske niso zavživale prav nič alkoholičnih pijač in vendar so se sledovi pijanosti vedno občutnejše kazali pri neznem spolu. Sedaj pa so prišli možje na sled ženskim spletkam. Piti bilo je ženske sram, zato so jedle bombone, katere je izdelovala neka trdka, in ki je v bombone primešavala mnogo alkohola. Ti alkoholični bomboni so ženske vpijanili namestu pijače.

Društva. (Za družbo sv. Cirila in Metoda) nam je izročil g. Anton Janežič, c. kr. finančni komisar, 10 K mesto venca na gomilo svojemu prijatelju A. Stepicu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. okt. Prihodnja seja gosposke zbornice bo dne 17. t. m. ob 1. uri popoldne. Na dnevnem redu se nahaja poleg raznih predlogov narodnogospodarskega značaja tudi zakon glede pristojbinskih olajšav za posojilo v znesku 4 milij. kron, ki ga namerava najeti Kranjska v svrhu stalne dotacije zaklada za javna dela in povzdigo deželne kulture.

Dunaj, 8. okt. Szell je došel včeraj iz Ratota, da poroča cesarju o izidu volitev.

Inomost, 8. okt. Dr. Erlerjeva nemška ljudska stranka šteje že 500 članov. Ustanovni shod se vrši 13. oktobra.

Reka, 8. okt. Grof Batthyany je zmagal, ker so zanj proti laškemu kandidatu Zanelli glasovali Hrvatje.

Budimpešta, 8. okt. Novi škofje bodo imenovani in sicer za Sobotico naslovni škof dr. Istvan, za Rabo kanonik grof Szecheny in za Stolni Beligrad kanonik dr. Karosy.

Budimpešta, 8. okt. Sedaj so znani volivni uspehi iz vseh 409 okrajev, ki so volili do včeraj. Liberalci imajo 262. ljudska stranka 21. Košutova frakcija 75, Ugronova pa 9 mandator. Razmerje ostalih strank je ostalo nepremenjeno. V 23 okrajih se vrše ožje, v 2 pa nove volitve.

Rim, 8. okt. Zmago Vatikanu in Avstrije v zadevi zavoda sv. Jeronima proslavil je rektor Pazman s sijajnim banketom v zavodu. Prisostvovalo je banketu tudi mnogo rimskega meščanstva.

Milan, 8. oktobra. Stavka telefonskih uradnikov je končana, ker je vlada njihovim zahtevam ugodila.

Berolin, 8. okt. Višji predsednik je naznanil mestnemu magistratu, da Kaufmanna ne priporoči cesarju v potrjenje.

Pariz, 8. oktobra. Skupno je vložilo 607 kongregacij prošnje za državno avtorizacijo. Mej temi je 64 moških. Jezuiti niso vložili prošnje.

Haag, 8. oktobra. Burska komisija izjavlja, da niti njej niti Krügerju ni došlo sporočilo, da bi bilo razsodišče v Haagu zavrnilo Krügerjev predlog.

Zitne cene

dne 7. oktobra 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-06	do 8-07
„ „ pomlad 1902	7-37	7-38
Rž za jesen	7-19	7-20
„ „ pomlad 1902	7-40	7-42
Koruza za oktober	5-51	5-53
„ „ maj-junij 1902	5-39	5-40
Oves za jesen	7-20	7-21
„ „ pomlad 1902	7-51	7-52

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7-93	do 7-94
„ „ april 1902	8-29	8-30
Rž za oktober	6-85	6-86
„ „ april 1902	7-03	7-05
Oves za oktober	7-19	7-20
„ „ april 1902	7-10	7-11
Koruza za september	5-16	5-17
„ „ maj 1902	5-10	5-11

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-90	do 8-45
„ „ južne zel.	8-15	8-45
Rž	7-15	7-35
Ječmen	7-10	8-50
„ „ ob Tisi	6-65	7-75
Koruza ogerska	5-60	5-70
Cinkvant	6-80	7-20
Oves srednji	7-00	7-20
Fižol	10-00	11-50

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 29. do dne 5. oktobra.

	K/h		K/h
Goveje meso I. v. kg	128	Pšenična moka 100 kg	2730
„ „ II. „ „	11	Koruza „ „	17
„ „ III. „ „	96	Ajdova „ „	2680
Telečje meso „ „	130	Fižol, liter	24
Prasičje „ svezje „ „	150	Grah „ „	50
„ „ prek. „ „	173	Leča „ „	20
Kostrunovo meso „ „	80	Kaša „ „	20
Maslo „ „	240	Ricet „ „	—
Surovo maslo „ „	2	Pšenica „ 100 kg	18
Mast prasičja „ „	160	Rž „ „	14
Slanina sveža „ „	130	Ječmen „ „	16
„ „ prekajena „ „	160	Oves „ „	15
Salo „ „	130	Ajda „ „	13
Jajce, jedno „ „	6	Proso, belo „ „	160
Mleko, liter „ „	20	„ „ navadno „ „	15
Smetana, sladka liter „ „	80	Koruza „ „	13
„ „ kisl. „ „	80	Krompir „ „	460
Med „ „ kg	120	Drva, trda, m ³ „ „	880
Pišec „ „	120	„ mehka, „ „	550
Golob „ „	40	Seno, 100 kg „ „	580
Raca „ „	—	Slama, „ „	440
Zajec „ „	—	Stelja „ „	—

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Dne	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nebo	Padačina v 24 urah
7. 9. zveč.	727 4	63	sr. sever	oblač.		
7. 9. jut.	730 0	46	sl. jug	jasno		9-8
8. 9. popol.	731 3	124	sr. jvzh			

Srednja včerajšnja temperatura 9-5 normale 11-9
Včeraj popoldne blisk in grom.

Poslano.

P. n gojiteljem in prijateljem slovankega petja ob Donavi.

Na pragu petega desetletja svojega neumornega umetniškega delovanja si dovoljuje najstarejša slovanška družina ob Donavi: „Slovansko pevsko društvo na Dunaju“

obrniti se do širše javnosti z vrela prošnjo, da bi nam tudi v začenjajočem se novem desetletju ostale v polni meri ohranjene redke simpatije, katere je društvo doslej uživalo, da bi pa se še kolikor moči pomnožile — tako z vplivno moralno podporo, ki je za uspešno delovanje v prvi vrsti neohodno potrebna, kakor tudi z radevolnim in vztrajnim sodelovanjem vseh tistih, katerim je milostljivo nebo dodelilo redki dar petja!

Posebno se kaže v dobi, ki se pravkar začenja, ta potreba, da bi mu bila napram važnim nalogam, katere se pripravlja društvo v prid Slovanstva izvršiti, splošna podpora slovanških krogov zagotovljena, da bi moglo svojemu vzvišenemu poslanstvu častno in v polni meri zadostiti. Hitite torej vsi pod staroslavni prapor, katerega je nepozabni naš ustanovnik in zborovodja Arnošt Točkovský z vrsto požrtvovalnih navdušenih mož pred 40 leti razvil na bregovih negotljubne Donave, in posvetite se s pravim ognjem in z neudušljivo vztrajnostjo gojenju slovankega petja! Odkriti prijatelji vznešene ideje slovanke vzajemnosti pa ne mudite krepiti naše vrste z mnogobrojnimi pristopom za člane ustanovnike in prispevajoče, da bi bil tudi v gmotnem oziru našemu društvu omogočen znaten napredek!

Pevske vaje so vsak petek: I. okraj, Christinnengasse 6, II. nadstropje (akademski gimnazij, prirodoslovna dvorana), in to ženski zbori od 1/6. do 7. ure zvečer, moški zbori od 7. do 9. ure zvečer.

Pripravi novih izvršujočih, ustanovnih in prispevajočih členov se sprejemajo tudi tam v navedenem času ali vsak dan v društveni pisarni: I. okraj, Bräunerstrasse 7, kjer se radevoljno dajejo razna nadaljnja pojasnila. Na zdar!

Za odbor „Slovanskega pevskega društva na Dunaju“:

Dr. Jos. V. Drozda,

t. č. predsednik.

Dr. Fr. Vidic,

t. č. podpredsednik.

B. Novák,

t. č. tajnik.

Pleskarska in v to stroko všteto se stavbena in pohištvena dela izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zasneljivo in brez konkurence. 13 11-3

Dobro ohranjen

harmonij

se prodá prav po ceni. Ima pet oktav in 10 registrov. Pripraven tudi za pevska društva. Kie, pové iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“. 973 3-1

Prodá ali v najem se dá v št. Vidu pri Ljubljani

hiša št. 52 s pekarijo

zraven je vrt, njiva in travnik. Več poizvé se pri lastniku Francu Siler v št. Vidu. 970 3-2

897 Priznana naravna 32-7

istrska vina

pošiljata po nizki ceni

Rebec & Zalaznik, Pulj.

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pole) l. 1898, z najnovejšimi mašami, in sicer:
1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 50-
Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezanju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najnovejšimi mašami, in sicer:
1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36-
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 38-
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 42-
Dobiti je tudi v še finejši izdaji.
Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, gorške, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pole):
V črnem usnji z rudečo obrezo K 6-60
V črnem usnji z zlato obrezo K 7-44

Missae pro defunctis (v četvorki):
V črnem usnji z rudečo obrezo K 5-16
V črnem usnji z zlato obrezo K 5-76
Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum oeculentium (v obliki male pole):
V črnem usnji z zlato obrezo K 19-20.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Dunajska borza.

Dne 7. oktobra.		Dne 7. oktobra.	
Skupni državni dolg v notab	98 50	20 mark	23-42
Skupni državni dolg v srebru	96-40	20 frankov (napoleonor)	18 99
Avstrijska zlata renta 4%	118-60	Italijanski bankovci	91 90
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-50	C. kr. cekini	11-31
Ogerska zlata renta 4%	118-40	Dne 7. oktobra.	
Ogerska krona renta 4%, 200	92-70	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	189 50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1630 —	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170 —
Kreditne delnice, 160 gld.	614 —	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	212-50
London vista	239 —	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-85
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. voj.	117-25	Tisne srečke 4%, 100 gld.	143 —
		Dunavske vravnave srečke 5%	256-75

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promene za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična dolniška družba
„M E R C U R“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vti za doslej kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.
na loženih glavnicah.